AHMED BİN MUHAMMED EL-GÜLÂBÂDÎ

Mâverâünnehr illerinden Buhârâ'da yetişen hadîs âlimlerinden. Adı, Ahmed bin Muhammed bin Hüseyn bin Hasen bin Ali bin Rüstem el-Gülâbâdî'dir. Künyesi, Ebû Nasr-ı Buhârî'dir. "Gülâbâdî" diye meşhûrdur. Gülâbâd, Buhârâ şehrinin bir mahallesidir. 323 (m. 935) senesinde Buhârâ'da doğdu. İlim öğrenmek için, birçok yeri gezip dolaştı. Çok kitap yazdı. 397 (m. 1008) senesi Cemâziye'l-âhır ayının onbeşinci günü gecesinde Buhârâ'da vefât etti.

Ahmed-i Gülâbâdî, hadîs-i şerîf âlimlerindendir. Yüzbinden fazla hadîs-i şerîfi senetleri ve râvileri ile birlikte ezberlemişti. Buhârâ'da yetişen meşhûr bir hadîs âlimi idi. O, Heysem bin Kuleyb eş-Şâşî, Abdülmü'min bin Halef en-Nesefî, Ebû Ca'fer Muhammed bin Muhammed el-Bağdâdî, Abdullah bin Muhammed bin Ya'kûb el-Hârisî ve daha birçok âlimden ilim öğrendi. Kendisinden de Ca'fer bin Muhammed el-Mustagferî ve daha birçok âlim ilim aldılar ve hadîs-i şerîf rivâyetinde bulundular.

Gülâbâdî, sika (güvenilir) bir râvi olup, yaşadığı zamanda Mâverâünnehr'de en çok hadîs-i şerîf ezberleyen bir âlimdi. Büyük hadîs âlimi Dâre Kutnî hayatta iken, Bağdâd'da ondan hadîs-i şerîf öğrendi. Gülâbâdî onun bu ilimdeki üstünlüğünü överdi.

Ahmed-i Gülâbâdî'nin hadîs ilmindeki üstünlüğünü, birçok âlim haber vermektedir. Ebû Abdullah el-Hâkim buyurdu ki: "Ebû Nasr-ı el-Gulâbâdî: Anlayışı, ma'rifeti üstün hadîs hafızlarından olup, hadîs-i şerîfleri yazardı. Sahîh-i Buhârî'yi çok iyi bilirdi. Mâverâünnehir'de, Horasan'da ve Irak'da birçok âlimden yazarak hadîs-i şerîf öğrendi. Hadîs ilmindeki hocam Dâre Kutnî, onun anlayışını ve maharetini çok beğendi. O, sağlam bir râvi olup, Mâverâünnehr'de kendisine muhalefet eden birisi çıkmamıştır."

Hadîs âlimi Dâre Kutnî de, ondan hadîs-i şerîf alıp, bunları "Kitâb-ül-müdebbic" adındaki eserine yazmıştır. Hâkim de kendisinden hadîs-i şerîf bildirmiştir.

Onun meşhûr olan eseri, "el-Kelâmü alâ ricali'l-Buhârî'dir. Bu eserin yazması Fas'da bulunmaktadır. Diğer adı "el-İrşâd fî ma'rifeti ricâli'l-Buhârî" olup, Fas'ın Yazmalar Enstitüsü'ndedir. Bu eser ile Haydarâbâd'da iki cüz hâlinde basılan "el-Hidâyetü vel-irşâd fî ma'rifeti ehli's-sikât ve's-sâdâd" aynı eser olduğu

anlaşılmaktadır. Ebû Nasr Gülâbâdî’nin meşhûr olan bu eseri, Sahîh-i Buhârî’deki hadîs râvilerinin hâl tercümesidir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tezkiret-ül-huffâz cild-3, sh. 1027

2) Târîh-i Bağdâd cild-4, sh. 434

3) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 151

4) El-A’lâm cild-1, sh. 210